

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

XX. Nullus pluribus uti defensionibus prohibetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

tatis præstitisset officium, ab omni culpa se putat esse immunem. (C) Ex conclavi vicini sui vestem surripit, quæ ex ejus cubiculo furto sublata est, an-

gitur an ad restitutionem teneatur, pro excusatione affert, quod in perditione nulla culpa intercesserit. (D)

RESOLUTIO.

[A] AD reparationem fenestræ obligatur, eò quod ludo illicito sese immiscuerit. Arg. cap. continebatur. 8. & cap. sicut. 20. de homicid.

(B) Merito metuit irregularitatem, quia operam rei illicitæ dedit, ex qua ad casum de homicidio forruito tenetur. Cap. suscepimus. 10. de homicid.

(C) Irregularitatem incurrit, quia sese immiscuit rei, quæ ad eum non pertinebat. Cap. sua nos. 19. de homicid.

(D) Ad restitutionem obligatur, eò quod in mora fuerit, & si culpa casum prævenit, de casu quis tenetur. Glos. in hanc Regulam.

REGULA XX.

Nullus pluribus uti defensionibus prohibetur.

Quæres primo. Quid hic nomine defensionis intelligitur?

ꝛ. In processu judiciario Actor, sive qui alterum in Judicium vocavit, suam proponit actionem, seu exponit, quale obtineat jus prosequendi in Judicio, quod ab altero sibi debetur. è contra provocatus sive reus se defendit, opponendo exceptionem vel dilatoriam, quâ contra se institutam retardat actionem, vel peremptoriam, quâ adversarii actio penitus eliditur. Sit pro exemplo. Titius in Judicio convenit Cajum exigens ab eo centum imperiales sibi per stipulationem debitos.

R. D. Schnorrenberg in Reg. Jur.

Cajus reus seu provocatus se defendit per exceptionem vel dilatoriam, Judicem suspectum recusando, vel peremptoriam se vi vel metu adactum stipulationem fecisse allegando.

Quæres secundo. Quis hujus Regulæ sensus?

ꝛ. Quamvis actor ex pluribus actionibus circa eandem rem occurrentibus unam debeat experiri, nihilominus reus, cui lis movetur, pro juris sui conservatione plures titulos, ut donationem, transactionem, præscriptionem, privilegium defensionis gratiâ allegandi habet licentiam, ac ita pluri-

L bus

bus defensionibus uti potest, non quidem, ut ex omnibus illi res adjudicetur, sed ut; si unus titulus non sufficiat, altero vincat, suumque dominum conseruet, ratio, quare hac in parte quod Actori denegatur, reo indulgeatur, est: quia sui defensio est juris naturalis, ideo Jura magis favent reo, quàm Actori, qui primus in reum insultum facit, contra quem reus meliori modo, jam hac, jam illà exceptione, nec solum diversis, sed & contrariis exceptionibus, tam in causa criminali, quàm civili sese meritò defendit.

Exempla sunt 1mo. Accusatus de homicidio primò crimen negat, postquam de perpetrato illius fere convictus est violentum aggressorem servato tutelæ inculpatæ moderamine occisum fuisse excipiendo opponit.

2do. Mulier virum, qui divortium fecit, in Judio repetit, vir reus exceptionem adulterii ab uxore commissi objicit, quod cum plenè probari non possit, secundò consanguinitatem, & ex ea resultans impedimentum dirimens opponit. 3^{tiò} in cap. *auditis*. 15. de *prescript.* Episcopus contra Ecclesiam agebat collegiatam, quam sibi subjectam esse volebat, Capitulum exemptionem per Privilegium Apostolicum, & posito, quod exempta non esset, præscriptionem libertatis ulterius excipiendo proponebat. 4^{tiò} in *L. interpo-*

sitas. 13. C. de *transact.* contra transactionem dñæ fiebant exceptiones. 1mo quod ex metu. 2do. quod cum proprio seruo facta fuerit.

Quæres 1^{tiò}. Quæ Regulæ limitationes?

2te. Sequentes: 1mo. reus duas contrarias opponens exceptiones, eas absolute veras esse asserere non debet, hoc enim repugnat, cum duo contraria vera esse non possint, sed conditionatè, vel alternativè, ut Ecclesiam vel Privilegio exemptam, vel libertatem præscripsisse. 2do. reus ad duarum exemptionum probationem non simul, sed successivè admittendus est, ut si una probata non fuerit, convollet ad alteram. 3^{tiò}. limitanda est hæc Regula per clausulam: *nisi lex impediat*. Sunt etenim plures casus excepti, in quibus, si exceptio opposita probata non fuerit, locus non datur secundæ: ita Conventus de noxa servi, sive de damno per servum illato, de pauperie per quadrupedem causata, de debito, pignore, possessione, si negaverit servum, quadrupedem, Chirographum, in quo debitum expressum, pignus, possessionem, & mendacii sit convictus, aliã volens uti exceptione non auditur. *L. quoties* 21. ff. de *noxal. action.* *L. 1 §. noxa autem.* ff. *si quadrup. pauper.* Sc. *Authent. contra C. de non numer. pecun. Authent. item Possessor. C. qui potior. in pign. hab.*

C A S U S.

Freybertus tam in causis civilibus quam Ecclesiasticis versatissimus Caulidicus defendit.

(A) *Primò*. Pastorem Ecclesiæ, in qua plures Parochiani qui antea in alia Parochia habitaverunt, in qua adhuc prædia habebant, ex quibus prædiis jam à pluribus annis Decimas Parocho habitationis, & non Parocho, in cuius Parochia prædia existebant, solvebant, & cum Parochus antiquæ Parochiæ opponeret, ad se suæ Parochiæ Decimas pertinere, eum Freybertus duplici repellebat exceptione, *1mò* Quod Decimæ ratione administrationis Sacramentorum deberentur, quæ Parochus habitationis administraret. *2dò*. Quod Parochus Decimas prædiorum in antiqua Parochia situatorum jam præscripsisset.

(B) In causa appellationis cujusdam Episcopi, qui à Nuntio Apostolico excommunicatus erat, eò quod in Concilio Provinciali comparere detrectasset, Episcopum defendit. *1mò*. Quod non fuerit contumax, quia durante Concilio Provinciali Viennæ in Legatione detinebatur, cui cum opponeretur, quod tempore Concilii Episcopus non Viennæ, sed in sua Diocesi existerit, replicavit Freybertus Episcopum à comminatione excommunicationis appellasse.

(C) In causa beneficii, vacante Canonicatu in Ecclesia collegiata Episcopus eundem suo Sacellano contulit, Capitulum autem, quia sustinet, quod

Episcopus Decano & Capitulo personam præsentare teneatur, & si id non fiat, collatio sit penes Capitulum, alium suscepit in Canonicum, contra quem Sacellanus Episcopi Romæ Canonicatum præterdit. Freybertus susceptum à Capitulo defendit. *1mò*. Ostendendo, quod ad Capitulum pertineat collatio, cumque hoc plenè probare non posset, excipit, Episcopi Sacellannum Canonicatum renuntiâsse, & Canonicatum renuntiatum suo Clienti fuisse collatum.

(D) In causa Monasterii parochialem Ecclesiam sibi adjunctam habentis, hanc Episcopi Vicarius visitare tentavit, ex causa, quod in Diocesi sita esset. Monasterium defendit Freybertus. *1mò*. demonstrando, quod Antecessor Episcopus Ecclesiam parochialem Monasterio iure plenissimo incorporasset. *2dò*. Quamvis Ecclesia memorata Episcopo quandoque subiecta fuisset, quod nihilominus Monasterium præscriptione se tueri valeat, cum per quadraginta annos ipsam pacifice possedisset.

(E) In causa alterius Monasterii exempti. Norbertus illius Abbas electus ab Episcopi Officialibus circumventus, ab Episcopo confirmationem petit, & obtinet, ei obedientiam jurando. Successorem præfati Norberti Episcopus benedici vetat, nisi prius petita ab ipso confirmatione, quam sub pœna excommunicationis & interdicti peti mandat. Abbas Successor Sedem Apostolicam appellat, & Episcopus

eum excommunicat. *Freybertus* Advocatus ostendit 1mo Norbertum Antecessorem absque scitu Conventus & Ordinis confirmationem ab Episcopo petiisse. 2do. Monasterium esse Ordinis notoriè exempti. 3^{io}. Monasterium jam à quadraginta annis libertate & exemptione fuisse gavisum.

(F) In causa Jurisdictionis. Episcopus Ecclesiam, in qua Abbas Jurisdictionem Episcopalem sub titulo Archidiaconi exercet, ad se lege Diocesanâ spectare prærendit. *Freybertus* Abbatis Advocatus ad elidendam Episcopi actionem, Pontificia producit privilegia, & per testes probat, ab Abbatibus tanto tempore possessam esse Ecclesiam, ut in ea Jus Episcopale præscripsisse videantur.

(G) Abbas Gilbertus suos religiosos à quocunque Episcopo Ordinari posse prætendebat, *Freybertus* ejus Advocatus pro hoc adduxit 1mo præscriptionem. 2do Papale privilegium, in quo religiosis dabatur facultas, ut, si Episcopus eos ordinare noller, aut excommunicatus esset, quemcunque Episcopum pro suscipiendis Ordinibus adire possent. Sed Abbas causâ cecidit.

(H) In causa electionis. Sede Epi-

scopali vacante, Capitulares die statuto ad electionem conveniunt, ac Titium viâ compromissi in Episcopum elegerunt. Cùm autem quidam ex Capitularibus compromissum impugnant, eò quod Compromissarii fines essent egressi compromissi, alterâ die convenientes eundem Titium per viam scrutinii, uno Capitularium absente, nec vocato, elegerunt. *Freybertus* primæ electionis voluit sustinere valorem, in qua cum aliqui difficultatem sentirent, ad minus secundæ electionis sensisset petendam esse confirmationem.

(I) Caji bos vaccam sui vicini occidit, Cajus in Judicio Conventus Advocato utitur *Freyberto*, ac primò Bovem, qui vaccam occidit, negat esse suum, sed cum probaretur, quod bos occidens Caji esset, factum negavit.

(K) Petrus debitor solvit centum Imperiales creditori Paulo, cui procurator Petri tantundem solverat, quare Petrus centum Imperiales tanquam indebitè solutos reperit. Pauli creditoris Advocatus *Freybertus*, primò negat à procuratore se pecuniam accepisse, sed cum manu propriâ convinceretur, excipit pecuniam pro alio debito à procuratore fuisse solutam.

RESOLUTIO.

(A) **C**Asus habetur in principio *caus.* 13. q. 1. Ubi rei, sive Clerici novæ Ecclesiæ Conventi respondent, quod decimæ ratione administrationis Sacramentorum debeantur, cui cum Clerici Parochiæ antiquæ op-

ponerent, personales quidem decimas & oblationes Parochi novæ Ecclesiæ Parochialis, non autem prædiorum in aliena Parochia situatorum decimas deberi, secundò excipiunt novæ Ecclesiæ Clerici; decimationes etsi Jure vobis

bis debentur, ut asseritis, tamen triennalis obiectio vobis silentium imponit, ad *Can. facultates. 1. caus. 13. q. 2.* Aliud simile ad hanc *Regulam* est in *Can. quisquis. 38. caus. 24. q. 1.* Ubi Vincentius Donatista objiciebat, quod Catholici ad Communionem hæreticos recipere, cui responderet S. Augustinus: Si verum est, displicet nobis, sed non credimus, nec hoc monstratis, quæ prima erat exceptio. Etsi verum esset, multos tamen toleramus, quos corrigere non possumus, En secunda exceptio.

(B) Casus est expressus in *Cap. cum parati. 19. de appellat.* Ubi Episcopus Hispaniæ contra Cardinalem Legatum, qui cum ob Contumaciam non comparitionis Sententia excommunicationis perstrinxerat, duplicem opponit exceptionem. 1^{mò} Contumaciam negat, eo quod Legatione detentus comparere obligatus non fuerit, cui cum Legatus objecisset, quod tempore mandati ad comparandum in Legatione non fuisset, 2^{dò} opponit, quod à mandato excommunicationis comminatorio per appellationem provocasset.

(C) Casus deciditur in *Cap. post electionem. 7. de concess. præbend.* ubi Sacellano, qui ab Archi-Episcopo præbendam obtinuerat, præbenda adjudicatur, & proviso à Capitulo imponitur, ut probet, quod Sacellanus præbendæ renuntiaverit, & renuntiatam profus à Capitulo secundâ vice ab Archi-Episcopo impetraverit.

(D) Casus & solutio ejus è *Cap.*

Constitutus. 6. de Religios. domib. petenda est ubi monasterium in sua libertate manuteneretur, si vel privilegium vel quadragenariam ostenderit præscriptionem.

(E) Casus detumptus est ex *Cap. cum dilectus. 8. de religios. domib.* Ubi decernitur, quod si constiterit Abbatem ad Sedem Apostolicam, antequam Episcopus in eum excommunicationis, & in Monasterium interdicti Sententias tulerit, legitimè appellasse, vel monasterium à Jurisdictione Episcopi exemptum, eo non obstante, quod Abbas ab eo circumventus præter Fratrum suorum assensum ei obedientiam repromisit (cùm fraus & dolus illi patrocinari non debeant) Sententiæ non teneant, & tam Abbas, quàm Monasterium ab impetione Episcopi sit absolvendum.

(F) Ita est in *Cap. auditis. 15. de præscript.* Ubi Abbas Ecclesias, quæ alias ad Episcopum lege Diocesana spectabant, ab ea solutas sibi que pleno Jure subjectas vel Privilegio Pontificio, vel præscriptione probare teneatur.

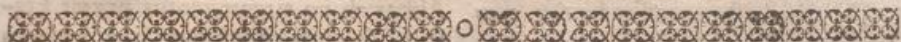
(G) Idem est in *Cap. veniens. 19. de præscript.* Ubi Abbas, quod suos ad quemcunque Episcopum pro Sacrorum Ordinum susceptione mittere posset, prætendens condemnatur, quia primò præscriptionem adduxerat, quod in casu, quo Episcopus suos ordinare recusaret, ad quemcunque alium Episcopum pro ordinatione eos mittere valeat, & ita Abbas, quando privilegium impetravit, Juri præscriptionis re-

nuntiavit, præsertim cum Privilegio usus fuerit. Si verò nondum consummata fuit præscriptio, dum impetratum privilegium, bonam fidem non habuit, nec consequenter præscripsit.

(H) Secundum doctrinam *Cap. ut quis. 25. de elect. in 6.* electus unam electionem Confirmatori præsentare debet confirmandam, quâ rejectâ non fit transitus ad secundam.

(I) Cajus in pœnam mendacii ad reparationem damni in solidum condemnatur. *L. 1. §. 15. ff. si quadrup. pauper.*

(K) Casum tradit *Cap. fin. de solution.* Ubi statuitur quod is, qui conqueritur, indebitam pecuniam se solvissè, probare teneatur, quod indebitè sit soluta, nisi ejus adversarius solutionem inficiens exinde convincatur, tunc enim diffidenti onus incumbit probandi, quod debitum recepisset, ideòque Creditor negans solutam pecuniam, postquam solutio probata, in se onus probandi suscipit, quod pro alio debito soluta fuerit pecunia.

REGULA XXI.

Quod semel placuit, amplius displicere non potest.

Quzres primò. Quis hujus Regulæ sensus?

1. Quod ex libero voluntatis consensu semel ita placuit, ut inde Jus alteri sit quæsitum, eo invito, & cum Juris jam quæsitæ læsione revocari non potest. Concordat Regula 33. *mutare Consilium quis non potest, in alterius detrimentum.*

Exempla Regulæ sunt imò in matrimonio Carnali maximè consummato, quod nullâ humanâ potestate dissolubile est. 2do in professione religiosa. 3tio. In Contractibus & Conventionibus, sicut enim ab initio libera unicuique contractum in eundi,

vel non in eundi est potestas, sic constitutæ semel obligationi invito compaciscente renuntiare non licet. *L. cur. §. de obligat. & act. 4to in Juramento. Cap. cum contingat. 28. de Jurejur. Cap. quamvis. 2. de pact. in 6. 5to in votis, licet enim univèrsis liberum sit arbitrium in votendo, usque adeo tamen solutio necessaria est post votum, ut sine propriæ salutis dispendio alicui non liceat resilire. *Cap. licet. 6. de voto. 6to in judiciis, in quibus nec actori post litem contestatam reo invito recedere permissum est. *L. purè. §. ff. de doli mal. & met. except.* nec reus, postquam semel per litis contestationem in**

Judi-